

До Всесвітнього дня архітектора
ДИСКУСІЙНА ПАНЕЛЬ: АВТОРСЬКЕ ПРАВО НА
АРХІТЕКТУРНІ ТВОРИ ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ.

Для проведення навчального заняття з дисципліни «Інтелектуальна власність» з магістрами-архітекторами, присвяченого Всесвітньому Дню архітектора, який традиційно у всьому світі відзначають 2 жовтня, доцентом кафедри УДІД Валентиною БАБЕНКО була обрана важлива та актуальна тема: «Авторське право на архітектурні твори та академічна доброчесність». Форма проведення лекції у формі дискусійної панелі стала новим досвідом для магістрів-архітекторів. Дискусійна панель – це метод обговорення тем, проблем та ідей навчальної програми, де учасники та експерти опрацьовують якусь цікаву для всіх тему. Така форма проведення заняття є дуже корисною і для отримання нових знань і для поглиблення існуючих, бо активізує студентів, робить заняття дійсно інтерактивним. Вона є важливою як для слухачів, так і для викладача – модератора подібного заняття.

Вибір теми для обговорення був не випадковим, бо майбутні архітектори для ведення професійної архітектурної діяльності мають оволодіти необхідними знаннями та навичками у сфері авторського права, знати та розуміти правові механізми захисту своїх творчих результатів. Також дуже важливими для здобувачів-архітекторів під час навчання є питання академічної доброчесності і, зокрема, такого її аспекту, як недопущення плагіату у своїх проектах. Тож тема зацікавила всіх присутніх – і здобувачів і експертів.

Відкрила дискусійну панель проректор з навчально-виховної роботи ПДАБА, докт. наук з держ. управл., проф. Галина ЄВССЄВА, яка привітала учасників з Всесвітнім Днем архітектора та відзначила актуальність обраної для дискусії проблеми. Будучи справжнім експертом-практиком у питаннях академічної доброчесності, Галина Петрівна повідомила присутнім, що ще у 2018 році особисто працювала над Кодексом академічної доброчесності Академії, є автором цього та інших нормативних документів у ПДАБА.

У ході дискусії учасники обговорили декілька аспектів академічної доброчесності, зокрема: Що таке академічна доброчесність згідно Закону України «Про освіту»; Основні види академічної недоброчесності; Плагіат, як поширена форма академічної недоброчесності; Як корелюється право ІВ з академічною доброчесністю? Фахові судження Галини ЄВССЄВОЇ щодо політики академічної доброчесності та роботи комісії з етики та

академічної доброчесності ПДАБА додали всім присутнім глибинного розуміння означених питань.

До дискусійної панелі були також запрошені викладачі-архітектори, як професійні експерти у галузі архітектури: декан архітектурного факультету, кандидат архітектури, доц. кафедри ДРАС Олександр ХАРЛАН, заступниця декана, ст. викл. каф. архітектурного проектування та містобудування Ірина ШВЕЦЬ, завідувачка кафедрою ДРАС, к. т. н., доц. Катерина ХАРЧЕНКО.

Жваве обговорення викликала доповідь та презентація експерта від здобувачів, магістрантки Ілони ЛЮТКЕВИЧ на тему: «Законодавство України щодо авторського права на архітектурні твори». У ході дискусії поговорили про таке: «поняття архітектурна ідея», «архітектурний задум», «архітектурне рішення»; про законодавче закріплення авторських прав архітекторів; про майнові та немайнові права архітекторів тощо. Різні точки зору при обговоренні надали проблемності та зробили захід дійсно цікавим для здобувачів. Активну участь у обговоренні брав декан архітектурного факультету Олександр Харлан, наводячи конкретні приклади щодо державної політики та політики органів місцевого самоврядування для збереження архітектурних споруд, щодо порушення та дотримання прав архітекторів.

Особливу зацікавленість учасників викликало обговорення питань третього блоку дискусії «Плагіат в архітектурі». Модератор запропонувала присутнім замислитись над такими проблемними питаннями щодо творчого процесу в архітектурній діяльності, як:

- Стилізація в архітектурі, як метод інтерпретації спадщини минулого;
- Наслідування та імітація в архітектурі;
- Античність, як ідеальна модель для наслідування в архітектурі;
- Імітаційна стилізація доби Відродження, як новий метод творчості;
- Наслідування, запозичення та плагіат: сучасний погляд на проблему;
- «Свідомий» та «ненесвідомий» плагіат в архітектурі;

Деякі ідеї щодо архітектурного плагіату виглядали досить суперечливо і залишились «відкритими», та питання дискусії були цікавими і різноманітними, й тому протягом заняття підтримували рівень активної взаємодії між експертами та аудиторією.

Підсумовуючі дискусію, модератор заходу Валентина БАБЕНКО підкреслила, що архітектурна діяльність – це такий особливий вид

творчості, де досить поширеними формами творчого процесу є наслідування, імітація, запозичення, які бувають допустимими, якщо є креативними, та недопустимими, у разі грубого запозичення, коли фактично стають формами архітектурного плагіату. Серед експертного середовища архітекторів є думка, що уникнути їх неможливо, бо «будь-яка творчість спирається на щось: природу, явища, іншу творчість», тому межа між плагіатом, запозиченням та оммажем досить тонка і побачити її може лише фахівець. Але подібні обговорення проблем авторського права, принципів академічної доброчесності та запровадження для цього нових форм проведення занять у вигляді дискусійних панелей, інтелектуальних нетворкінгів та хакатонів, розгляду практичних кейсів якнайкраще формують знання та професійні навички магістрів-архітекторів.

Завідувач кафедри УДІД

Леся БАРАННИК